

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27CoP/59/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3521201412
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martina Trnavská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3521201412.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Martiny Trnavskej a sudkýň JUDr. Ľubice Bajzovej a JUDr. Aleny Záhumenskej vo veci starostlivosti súdu o maloletú A., trvale bytom N., zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny H., dieťa rodičov, matky N., a otca A. za účasti starej matky A., zastúpenej Z., o nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie starej matky proti uzneseniu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 18. mája 2021 č.k. 9P/23/2021-11, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie výrokom I. nariadil neodkladné opatrenie, podľa ktorého je matka oprávnená stýkať sa s maloletou každý pondelok od 9:30 hod. do 11:30 hod. a každý štvrtok od 9:30 hod. do 11:30 hod., bez prítomnosti starej matky maloletej. Stará matka je povinná maloletú pripraviť na styk s matkou, odovzdať a prebrať maloletú v určenom čase v priestoroch Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny H.. Styk maloletej s matkou bude prebiehať za prítomnosti kolízneho opatrovníka a psychológa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny H.. Výrokom II. súd prvej inštancie rozhodol, že neodkladné opatrenie trvá len do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Súd prvej inštancie rozhodoval na základe návrhu matky. Vychádzal zo skutkového zistenia, že uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 01.12.2020, č.k. 11P/64/2020-31 bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktorým bola maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky. Rodičia boli zaviazaní prispievať na výživu maloletej každý sumou 30 Eur mesačne, s účinnosťou od 26.11.2020. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 16.03.2021 a vykonateľnosť dňa 01.12.2020. Na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom je vedené konanie pod sp. zn. 6P/38/2020 o návrhu starej matky na zverenie maloletej do jej náhradnej osobnej starostlivosti, pričom v priebehu konania matka požiadala súd o zverenie maloletej do svojej osobnej starostlivosti. V konaní vo veci samej sp. zn. 6P/38/2020 bol vypočutý otec, ktorý výslovne uviedol, že súhlasí s tým, aby dieťa bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky, ale iba dočasne, pokiaľ jeho družka nebude na slobode. Kolízny opatrovník uviedol, že dôvody dočasného zverenia maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti jej starej matky už pominuli, matka je schopná, má záujem a má vytvorené vhodné podmienky na osobné zabezpečovanie starostlivosti o maloletú. Konštatoval, že matka má vytvorené podmienky pre zdravý vývoj dieťaťa, poukázal na skutočnosť, že čo sa týka stretávania s dcérou, tak hneď po prepustení navštívila ÚPSVaR H., žiadala o stretávanie s dcérou, sama nešla do N. zo strachu pred správaním starej matky. Oni starú matku telefonicky kontaktovali, či by súhlasila so stretnutím matky s maloletou, táto povedala, že by to nedovolila. Návrh matky maloletej na nariadenie neodkladného opatrenia súd prvej inštancie posúdil ako dôvodný, nakoľko existuje stav vyžadujúci úpravu neodkladným opatrením, ako žiada matka. Súd prvej inštancie mal z pripojeného spisu sp. zn. 6P/38/2020 osvedčené, že matka je riadne zamestnaná, pracuje na poobedné zmeny, pričom doobeda má čas sa venovať svojej dcére a postupne budovať ich vzťah s ohľadom na najlepší záujem maloletej. Na základe zistených skutočností preto súd prvej inštancie upravil styk matky s maloletou v doobedňajších hodinách. Súd prvej inštancie

konštatoval, že starostlivosť o dieťa, pokiaľ je to možné, majú zabezpečovať predovšetkým rodičia maloletého dieťaťa. V tomto prípade je zrejmé, že matka má vytvorené podmienky pre starostlivosť o maloletú, je však nevyhnutné a potrebné obnoviť jej vzťah s maloletou. Zo záverov pojednávania konaného dňa 03.05.2021 súd prvej inštancie dospel k záveru, že stará matka nechcela umožniť styk matke s maloletou. Vzhľadom na to bolo nevyhnutné upraviť styk matky s dieťaťom tak, ako to navrhovala matka s tým, že kolízny opatrovník podal jasné stanovisko, že takýto styk sa môže zabezpečiť v určenom čase v priestoroch ÚPSVaR H.. Súd prvej inštancie považoval tiež za potrebné, aby styk prebiehal za prítomnosti kolízneho opatrovníka, ako i psychológa ÚPSVaR a bez prítomnosti starej matky, čo je najvhodnejšou formou úpravy pre obnovenie vzťahu matky a dieťaťa. Zároveň určil, že neodkladné opatrenie bude trvať len do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

2. Proti tomuto uzneseniu podala včas odvolanie stará matka. Neodkladné opatrenie považuje za nezákonné predovšetkým z dôvodov, že bolo vydané na podklade nedostatočne zisteného skutkového stavu bez toho, aby si súd prvej inštancie a kolízny opatrovník riadne skutkový stav zistil a preveril. Neodkladné opatrenie je v rozpore so záujmami maloletej. Matka bola vzatá do väzby z dôvodu, že pod vplyvom alkoholu nožom ohrozovala ju, ale aj maloletú. Nejednalo sa o jednorazové zlyhanie a vybočenie z bežného spôsobu života, ale o jej sústavné nezodpovedné správanie, ktoré sa zhoršovalo, a vyústilo až do fyzického napadnutia a ohrozovania života. Matka nebola po narodení dcéry žiadnou vzornou matkou, o dcéru sa veľmi nezaujímal. Stalo sa, že neprišla domov aj niekoľko dní, vôbec sa nezaujímal, čo je s maloletou, či je o ňu postarané. Posledné mesiace do júla roku 2020 bola kompletná starostlivosť o maloletú na jej strane a jej sestre, matka sa o dcéru nezaujímal, nestarala, a maloletá sa svojej matky skôr bála. Má množstvo negatívnych zážitkov voči matke, ktoré určite zanechali nejaké stopy na jej vývoji, a nemá vytvorený so svojou matkou žiadny pozitívny vzťah. Svoju matku nevidela cca rok, pričom v tomto rannom období dieťa veľmi rýchlo zabúda. Súd prvej inštancie podľa starej matky nevykonala za týmto účelom žiadne zistenia, neoboznámil sa s trestným spisom, so stavom, ktorý predchádzal odsúdeniu, nezaoberal sa osobnostnými predpokladmi matky, ani tým, ako takéto správanie matky mohlo zanechať stopy na maloletej a ako bude na matku pri stretnutí reagovať. Ani nie dvojročné dieťa nie je možné dopredu na takéto stretnutie pripraviť, ide o maličké dieťa, ktoré je úzkostlivé, zaťažené hlavne na ňu, pretože je denne s ňou, poskytuje jej všetku potrebnú starostlivosť a opateru. Nie je zvyknutá byť bez nej a už vôbec nie v cudzom prostredí a s cudzími ľuďmi. Taktiež sa súd prvej inštancie podľa názoru starej matky vôbec nezaoberal tým, že maloletá k matke nemá vytvorený vzťah, nepozná ju, a nepozná ani kolízneho opatrovníka, ani psychológa. Stretnutia sa majú uskutočniť pred cudzími osobami, ktoré dieťa nepozná, nedôveruje im, ako aj v cudzom prostredí. Rovnako sa súd prvej inštancie nezaoberal ani skutočnosťou, že matka má ešte jedno dieťa, dcéru E. vo veku cca X rokov, žije s otcom v S.. Matka ju nenavštevuje, nezaujíma sa o ňu, nestará, nestretáva sa s ňou. Táto skutočnosť jednoznačne preukazuje nezodpovedné správanie matky a jej neschopnosť podieľať sa na výchove maloletej. Ako stará matka súhlasí s tým, aby sa maloletá stretávala s matkou, avšak vzhľadom na ich doterajšie skúsenosti matke nedôveruje a neverí jej. Vzhľadom na uvedené navrhla odvolaciemu súdu, aby zrušil neodkladné opatrenie a upravil dočasne pomery tak, aby sa matka mohla stretnúť s maloletou, ale v jej prítomnosti a za súčasnej prítomnosti psychológa a sociálneho pracovníka.

3. K podanému odvolaniu starej matky sa vyjadril kolízny opatrovník. Kolízny opatrovník uviedol, že úprava stretávania matky s maloletou bez prítomnosti starej matky je najvhodnejšia forma úpravy pre obnovenie vzťahu matky s maloletou. Prítomnosť kolízneho opatrovníka a psychológa na tomto stretávaní je dostatočnou zárukou toho, aby maloletá nebola vystavená stresujúcej situácii. Kolízny opatrovník záverom doplnil, že maloleté deti vo veku 2 rokov bežne navštevujú detské jasle, kde trávajú niekoľko hodín v spoločnosti pre nich cudzích dospelých.

4. V replike stará matka nepoprela a nespochybnila všeobecné tvrdenia, ktoré uviedol kolízny opatrovník, že pokiaľ maloleté deti navštevujú škôlku alebo jasle, stretávajú sa aj s cudzími ľuďmi. Oponovala však, že tieto stretávania prebiehajú za príjemnej atmosféry v spoločnosti ďalších detí, pričom deti od seba odpozorujú správanie, majú v týchto zariadeniach hračky, a predovšetkým ďalšie deti. Je pre ňu nepochopiteľné, prečo kolízny opatrovník v tomto prípade neberie do úvahy špecifiká nielen tejto veci, ale predovšetkým okolností, za akých dieťa s matkou v útlom veku vyrastalo, na osobnosť matky, ako aj možné traumatické zážitky, ktoré má dieťa z predchádzajúceho obdobia z prítomnosti matky. Uviedla, že dňa 10.06.2021 doteraz sa uskutočnilo prvé a zatiaľ aj posledné stretnutie maloletej s matkou. Predchádzajúce stretnutia sa neuskutočnili z dôvodu, že matka neprišla na toto stretnutie z jej neznámych dôvodov. Naplánované stretnutie dňa 10.06.2021 celé trvalo asi 10 min., a to z dôvodu,

že keď maloletá zbadala matku, začala plakať, plač sa vystupňoval do záchvatu, až nakoniec muselo byť stretnutie predčasne ukončené. Maloletá mala z matky strach, stres, nechcela komunikovať ani s psychologičkou, ani s matkou, ani s kolíznou opatrovníčkou, držala sa iba jej. Stretnutie bolo ukončené pre neutíchajúci plač maloletej. Z toho je zrejmé, že nie je v jej záujme sa s matkou stretávať bez jej prítomnosti, ktorej dôveruje a na ktorú sa v stresujúcich chvíľach obracia. Vyjadrenie kolízneho opatrovníka preto považovala stará matka za neprofesionálne, protichodné so záujmami maloletej. Nespochybnuje, že matka má právo sa s maloletou stretávať, momentálne to však nie je možné bez jej účasti. Za týmto účelom by bolo potrebné, aby si súd vyžiadaval vyjadrenie psychológa, ktorý bol prítomný na tomto stretnutí, ako aj podanie správy o tom, ako uvedené stretnutie prebiehalo.

5. Kolízny opatrovník nereagoval.

6. Krajský súd preskúmal vec v zmysle § 379 a nasl. CSP a § 59 až § 68 CMP a zistil, že uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP. Rozhodol bez nariadenia pojednávania v zmysle § 385 CSP, podľa ktorého možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu.

7. Podľa § 324 CSP pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

8. Podľa § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

9. Podľa § 367 ods. 1 CMP neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

10. Neodkladné opatrenie si vyžaduje naliehavosť opatrenia, osvedčenie danosti práva a nevyhnutnosť potreby takejto úpravy. Predpokladom jeho nariadenia je teda existencia naliehavej potreby operatívneho zákroku, ktorá neznesie odklad a nie je možné ju vyriešiť až rozhodnutím vo veci samej.

11. Účelom neodkladného opatrenia za situácie, že už prebieha konanie vo veci samej, je zamedzenie iba najzávažnejším nepriaznivým následkom a nie úplné riešenie problematiky. Súčasne sú pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení iba obmedzené znalosti súdu o skutkovom stave a vzhľadom na potrebu rýchleho rozhodnutia aj obmedzené prostriedky na podrobnejšie skutkové zistenia. Z uvedeného účelu neodkladného opatrenia a obmedzených vstupov pri rozhodovaní súdu o neodkladnom opatrení potom vyplýva, že inštitút neodkladného opatrenia môže v takomto prípade slúžiť len na zabezpečenie nevyhnutného minima a objektívne ním nemožno problém riešiť v celej jeho šírke.

12. V tomto prípade sa matka domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým žiadala upraviť styk s maloletou, so svojou dcérou, a to dvakrát do týždňa po dve hodiny. Matka žiadala, aby týchto stretnutí boli účastní i kolízny opatrovník a psychológ Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny H.. Tiež žiadala, aby tieto stretnutia boli realizované bez prítomnosti starej matky.

13. Stará matka nesúhlasila v odvolaní so záverom súdu prvej inštancie, že tieto stretnutia budú prebiehať bez jej prítomnosti. Nenamietala, aby sa styk matky s maloletou realizoval, len žiadala, aby sa mohla týchto stretnutí zúčastňovať.

14. Odvolací súd sa však s touto námietkou starej matky nestotožňuje.

15. V konaní bolo osvedčené, že matka nemá zabezpečený styk s maloletou napriek prejavenu záujmu, a to pre nesúhlas starej matky. V konaní bolo ďalej osvedčené, že matka je schopná zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú, pričom má vytvorené i vhodné podmienky na zabezpečovanie jej osobnej starostlivosti. Uvedené bolo osvedčené správou kolízneho opatrovníka (zo spisu sp. zn. 6P/38/2020). Stará matka zároveň v konaní pred súdom prvej inštancie neosvedčila, že by maloletej stretávaním s matkou hrozila ujma, resp. stretnutiam bráni akákoľvek prekážka. Nevyvrátila tak záver, že matka je schopná zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú, a teda tým viac je možné realizovať i jej stretnutia s maloletou dvakrát do týždňa po dve hodiny navyše za prítomnosti kolízneho

opatrovníka a psychológa. Stará matka neosvedčila, že pri stretnutiach je nutná i jej prítomnosť. Stretávanie matky s maloletou bude prebiehať za účasti kolízneho opatrovníka a psychológa. Tí podľa odvolacieho súdu vytvárajú dostatočnú záruku na to, aby maloletej nehrozila pri stretnutiach s matkou akákoľvek ujma. Ich úloha v tomto prípade spočíva v odbornom vedení obnovenia styku matky s maloletou, čím je zažehnaná akákoľvek obava starej matky o maloletú. Kolízny opatrovník v odvolacom konaní zdôraznil, že úprava stretávania matky s maloletou bez prítomnosti starej matky je najvhodnejšia forma úpravy pre obnovenie vzťahu matky s maloletou. Potrebné je v tejto súvislosti vziať na zreteľ, že kolízny opatrovník v konaní háji záujmy maloletej. Odvolací súd je toho názoru, že je správne, aby matka s maloletou obnovila kontakt a hlbší vzťah napriek dlhšie trvajúcemu vzájomnému odlúčeniu. Je nutné mať na pamäti, že matka (resp. rodičia) majú mať pri výchove svojho dieťaťa prednosť pred starými rodičmi, hoc tí by zvládali výchovu o dieťa adekvátnejšie. Je v najlepšom záujme maloletej, aby si obnovila vzťah s matkou. Na ten účel postačuje, ak stretnutia matky s maloletou budú prebiehať za prítomnosti kolízneho opatrovníka a psychológa, pričom prítomnosť starej matky vzhľadom na vzájomný konfliktný vzťah matky a starej matky (matka už v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia žiadala o stretávanie s maloletou bez prítomnosti starej matky, nakoľko mala obavu zo vzájomných konfliktov, stará matka v odvolaní potvrdila vzájomný konfliktný a napätý vzťah), by účel týchto stretnutí mohol negatívne ovplyvňovať.

16. Neobstoja ani odvolacie námietky starej matky vzťahujúce sa k téze, že maloletá bude vystavená stretnutiu s cudzími ľuďmi. Matku za cudzieho človeka vo vzťahu k maloletej, k svojej dcére, považovať nemožno. Kolízny opatrovník a psychológ budú po odbornej stránke dohliadať a pomáhať pri opätovnom nadviazaní vzťahu matky s maloletou.

17. Preto odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 1 CSP).

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).